

بهش ئابووری

کۆلیژی بهریوهبردن و ئابووری

زانکۆی سهلاحهددین- ههولیر

بابهت بازاری دارایی

پهرتوکی کۆرس

ناوی مامۆستا: پ.د. سردار عوسمان باداووهیی

سالی خویندن: 2023-2022

پەرتووكى كۆرس Course Book

1. ناوى كۆرس	دارايى طشتى
2. ناوى مامۇستاي بەر پرس	پ.د. سردار عوسمان باداوهيى
3. بەش/ كۆلىڭ	بەريوۋەردن و نابوورى/نابوورى نيمىل: ژمارەى تەلەفون (بەپەى نارەزوو):
4. پەيوەندى	
5. يەكەى خويندن (بە سەعات) لە ھەفتەيەك	تيورى: 3 سەعات لە رۇزىك و لە ھەفتەيەك (9 سەعات
6. ژمارەى كارکردن	نامادەبوونى مامۇستاي وانەپيڭ بۇ قوتايان لە ماوەى ھەفتەيەكدا: 3 كات ۇمير بۇ ھەر ئۆلىك كوى نامادەبوون 9 كاتمير لە ھەفتەيەك دا
7. كۆدى كۆرس	
8. پروفايەلى مامۇستا	ناوى تەواو: پ.د. سردار عوسمان باداوهيى ژمارەى مۇبايل :

10. ناوهرۆکی گشتی کۆرس:

گرنگی بازاری دارایی به شیوهیه کی گشتی لهو رۆژه سههره کییه سههرچاوه دهگریت، که له ژبانی کهسه کان و هه موو بواره کانی ژیان له وه به رههینان و پاشه که وتکردن و پیدان و سیاسه تی نهختی ده بینیتته وه. ههروه ها یارمه تیده ره بۆ گواستنه وه ی پاشه که وتی کهس و دامه زراوه کان (یه که کانی زیده) بۆ وه به رههینه کان له کهس و دامه زراوه کان و حکومت (یه که کانی کورتههینان). ئهم رۆژهش زۆر گرنکه بۆ ئابووری و که شه سه ندنی.

به شیوهیه کی گشتی بازاری دارایی له دوو ته وه ره ی سه ره کی ده کۆلیتته وه:

1. بازاری نهختی: که گرنگی ده دات به که هه مه له به ئامرازه کانی کورت خایه ن ده کات (بروانامه ی سپارده، کاغه زه بازرگانیه کان، وه گرگتنه به نکیه کان... هتد).
2. بازاری سه رمایه: که تیایدا جهخت له مامه له به ئامرازه کانی درێژ خایه ن ده کات (پشک و قه واله کان).

بنه ما و بیره دۆزی کۆرسه که: کۆرسه که له ئه اساس دا بریتیه له کۆمه لیک (بیره دۆزه theory)، یاسا Low، بنه ما principle

زانین وتیگه یشتنی پنیوست بۆ دابین کردنی هه لئى کار: قوتابی ئه گهر له م کۆرسه به ته واوی تیبگات توانای ئه وه ی ده بیته هه لسه نگاندن بۆ سیسته می دارای بکات و ، ده توانیت کار بکات له بواری ژمییریاری میری ، له دام و ده زگا کانی ده ولته ، قوتابی ده توانیت وورد بینی بکات بۆ دارای گشتی له خه رجی گشتی و داها تی گشتی ، و ده توانیت جوله ی دارای گشتی تیبگات و بزانیته سه رچاوه کانی داها تی ده ولته چیه ، و بزانیته فه رزی گشتی و کۆمه کی گشتی و ده رکردنی پارهی نوی چیه و له چ کاتیک ده ولته په نا بۆ ئهم سه رچاوانه ده بات ، و قوتابی له هۆکاره کانی زیاد بوونی خه رجی گشتی تیپده گات و ده توانیت به راووردی بکات به هۆکاره دانی زیاد بوونی خه رجی گشتی له هه ریمی کوردستان ، ئهم وانیه هۆکاره بۆ زیاد بوون و دروستکردن روشه نبیری دارای و شاره زا بوون له گرفته داراییه کان له رووی ئابووری و له رووی ژمییریاری و له رووی هونه ری و جۆنیته تی دیاری کردنی لادانه کان و دیاری کردنی هۆکاری لادانه کان و لایه نی بهر برس له لادانه کان .

11. نامانجه کانی کۆرس

تیگه یشتن له چه مکه سه ره که یه کانی ئهم کۆرسه ئهم ئاسانکاریانه بۆ خویندکاره کان:

1- واله خویندکار ده کات بگاته قۆناغیک هه ولیدات به دوای ئهم پرسیرانی بگه ریت

-گرفتی دارای ئیمه چیه؟

-کام سیسته می دارای بۆ هه رمه که ی ئیمه باشه؟

<p>2- تیگهیشته له (داهاتی گشتی و خهرجی گشتی)</p> <p>3- روشنبیرکردنی خویندکاران و قوتاییانی بهشی ژمیریاری به روشنبیری دارای و شارهزاکردنیان له زانستی دارای گشتی و له هۆکاره کانی خهرجی گشتی و داهاتی گشتی</p> <p>4- شارهزا بوونی له سهراچههکانی داهاتی گشتی و دیاری کردنی جۆرهکانی داهاتی گشتی</p> <p>5- شارهزا بوونی له بواری باج و دیاری کردنی جۆرهکانی باج و شارهزا بوونی له هونهری ریکهستنی باج</p> <p>6- شارهزا بوونی له چۆنیهتی ئامادهکردنهیی بودجه و چۆنیهتی مۆلته پیدان و گهتوگۆکردنی له په رله مان و دواتر چۆنیهتی جیبهجیکردن و چۆنیهتی چاودیری کردن و وورد بینی کردنی جولهی داهات و خهرجی گشتی له بودجهی گشتی</p>
<p>12. ئهركهكانی قوتایی</p> <p>بهپررسیاریتی قوتایی خویندکار لهتم خالانه تیک دیت:</p> <p>1- ئامادهبوونی قوتاییان له وانهکاندا</p> <p>2- ئامادهبوونی قوتاییان له تاقیکردنهوهکاندا</p> <p>3- ئامادهکردن و نووسینی راپۆرت و ووتار</p> <p>4- کورت کردنهوهی بابتهی زانستی و خویندنهوهی بابتهی زانستی له شیوهی کورت کردنهوهی ئوخت کردن</p> <p>ئیره ماموستا بهپررسیاریتی قوتایی خویندکار رووندهکاتهوه سهبارمهت به کۆرسهکه بۆ نمونه ئامادهبوونی قوتاییان له وانهکاندا، له تاقیکردنهوهکاندا، راپۆرت و ووتار نووسین... هتد.</p>
<p>.. ریگهی وانه ووتنهوه</p> <p>- بهکار هیئانی داتاشو و پاوهپۆینت</p> <p>- بهکار هیئانی تهختهرسی</p> <p>- بهکار هیئانی کتیب</p> <p>- ئهرك دان به خویندکار و هك خویندنهوه و ووتار نووسین و کورت کردنهوهی بابتهی زانستی</p>
<p>14. سیستهمی ههلسهنگاندن</p> <p>بهتی رینمای نوی تاقیکردنهوهکان بهتم شیوهیه دهبیته :</p> <p>1- تاقیکردنهوهی یهكهم له 20 نمره</p> <p>1- تاقیکردنهوهی دووهم له 20 نمره</p> <p>3- تاقیکردنهوهی کۆتایی 60 نمره</p>
<p>15. دهرنهانجامهکانی فیربوون</p> <p>پهکردنهوهی ئهم خانیه زۆر گرنگه، ماموستا دهرنهانجامهکانی فیربوون دهنووسیت. بۆ نمونه: روونی ئامانجه سهرمهکیهکانی کۆرسهکه (بابتهکه) بۆ خویندکار گونجانندی ناوهرۆکی کۆرسهکه به پیوستی دهرهوه و بازاری کار: قوتایی ئهتطر لهتم کۆرسه بهتهواوی تیپتات توانای ئهوهی دهبیته ههلسهنگاندن بۆ دارای دهولته بکات و ،</p> <p>قوتایی چی نوی فیردهبیته له ریگهی پیدانی ئهم کۆرسهوه؟ خویندکار به شیوهیهکی زانستی و ئهکادیمی فیری ههلسهنگاندن بۆ ههلسوکهوتنهکانی دارای دهولته دهبیته ، بازاره داراییهکان دهولته دهناسیت و شاره زا دهبیته له ضوئیهتی ئامادهکردنی بودجه و و ضوئیهتی حیههیکردنی بودجهو ضوئیهتی ضاودیری کردنی بودجه و ، ضوئیهتی دهتپ دانی ئهترلهمان لهسهتر بهش و دهروازه برطهکانی بودجهی طشتی ، و شاره زا دهبیته له جۆره کانی باج و هونهری ریکهستنی باج و ، شارهزای ئهتپدا دهکات له هونهتری ریکهستنی باج و ، شاره زاری جۆره جیاوازهکانی داهات دهبیته و ، شاره زای جۆره کانی ضاودیری دارای طشتی دهبیته ، و دهوانیت ههلسهنگاندن بۆ کارو باری دارای دهولته بکات و ، شارهزا تر دهبیته له تۆمارکردن و ریکهستنی خهرجی و داهاتی دهو لهت ، له کۆتای دا روشنبیریکی تهواوی بۆ دروست دهبیته له دارههی طشتی دهولته</p>

1. ملوکی، آیاد عبدالجبار وأخرون، التشريعات المالية والتجارية ، دار التقنى للطباعة والنشر، العراق، 1985 .
2. النقاش، غازى عبدالرزاق : المالية العامة تحليل أسس الاقتصاديات المالية ، دار وائل للنشر عمان ، الطبعة الاول ، 1997 .
3. النقاش، غازى عبدالرزاق : المالية العامة تحليل أسس الاقتصاديات المالية ، دار وائل للنشر عمان ، الطبعة الثانية ، 2007 .
4. الوادى ، محمود حسين ، وزكريا أحمد عزام ، المالية العامة والنظام المالى ، فى الاسلام ، الطبعة الاولى ، دار المسيرة ، 2000 .
5. عناية ، غازى : المالية العامة والتشريع الضريبي ، الطبعة الاولى ، دار البيارق، الاردن، 1998 .
6. بطريق ، يونس احمد ، مبادئ المالية العامة ، مؤسسة دار الكتب للطباعة والنشر ، جامعة الموصل ، 1977 .
7. عبدالمجيد ، عبدالفتاح عبدالرحمن : اقتصاديات المالية العامة دراسة نظرية تطبيقية ، المطبعة الكمالية ، مصر ، الطبعة الثانية 1996 .
8. العلى ، عادل فليح : المالية العامة و التشريع المالى ، جامعة الموصل ، 2002 .
9. شبلى ، خطار : العلوم المالية الموازنة ، دار الكتاب اللبناني □ بيروت ، طبعة ثالثة ، 1968 .

دووهم / سەرچاوه كوردییه كان :

1. باداوهی، سردار عوسمان : بازاره داراییهكان، چاپخانهی هیفی، ههولێر، چاپی دووهم 2022

ناوی مامۆستای وانیهیژ	17. بابتهكان
ههفتهی 1	بهشی یهكهم یهكهم:- بازار
ههفتهی 1	دووهم:- جوړهكانی بازار
ههفتهی 1	سییهم:- ئهرکهکانی بازاری دارایی
ههفتهی 2	چوارهم:- چهمکی بۆرسه
ههفتهی 2	پینجهم:- جوړهكانی بازاری دارایی
ههفتهی 2	شهشهم:- ئهو هوکارانهی بازارهكان کو دهکاتهوه و جیایان دهکاتهوه
ههفتهی 2	هههتهم:- زاراه بهکارهینراوهكان □
ههفتهی 3	بهشی دووهم: بازاری نهختی
ههفتهی 3	یهكهم:- چهمکی بازاری نهختی
ههفتهی 3	دووهم:- خهسلتهكانی بازاری نهختی
ههفتهی 4	سییهم:- دامهزراهکانی بازاری نهختی

4 ههفتهی	چوارهم:- جۆرهکانی بازارپی نهختی
4 ههفتهی	پینجهم:- ئامرازهکانی مامهلهکردن له بازارپی نهختی
5 ههفتهی	شهشهم:- ههژمارکردنی نرخى گونجاو بۆ کاغزه داراییهکان
5 ههفتهی	حهوتهم:- ههژمارکردنی دهسهاتهکان له وهبهرهئینانی کاغزه بازرگانیهکان
5 ههفتهی	ههشتهم:- مامهلهکارانی بازارپی نهختی
6 ههفتهی	نۆیهم:- مهترسییهکانی مامهلهکردن له بازارپی نهختی ناوخۆ و بیانی
6 ههفتهی	سییهم: بازارپی سهرمایه
6 ههفتهی	یهگهم:- چهمکی بازارپی سهرمایه
7 ههفتهی	دووهم:- جۆرهکانی بازارپی سهرمایه
7 ههفتهی	سییهم:- ئامرازهکانی مامهلهکردن له بازارپی سهرمایه
7 ههفتهی	چوارهم:- چهمکی قهوالهکان
8 ههفتهی	بهشی چوارهم: کورتهیهك له بارهی ئامازهکانی بازارپی کاغزه داراییهکان
8 ههفتهی	یهگهم:- ئامازهی بازارپی دارایی
8 ههفتهی	دووهم:- ژمارهی پێوانه بهکارهینراوهکان
9 ههفتهی	سییهم:- جۆری ئامازهی بازاره داراییهکان
9 ههفتهی	پینجهم: مامهلهکردن و مامهلهکاران له بازارپی سهرمایه
9 ههفتهی	یهگهم:- قهبارهی بازارپی سهرمایه
9 ههفتهی	دووهم:- مامهلهکاران له بازارپی سهرمایهی ریکخراو و ناریکخراو دا
10 ههفتهی	سییهم:- هوئی ئالویر

10 ههفتهی	چوارهم:- ناوهندکاره داراییهکان
10 ههفتهی	پینجهم:- جۆری ئەو خزمهتگوزاریانهی که ناوهندکارهکان پیششکەشی دهکەن
10 ههفتهی	شەشهم:- فەرمانهکانی بازار
11 ههفتهی	حهوتهم:- فرۆشتنی ئاشکرا
11 ههفتهی	ههشتم:- سیستهمی ئالوویری ئەلیکترۆنی
12 ههفتهی	
12 ههفتهی	
	18. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)
ناوی مامۆستا	ئێره مامۆستای وانەبێژ ناوێشانی هەموو ئەو بابەتە پراکتیکانە دەنوسێت که بەنیازە بێئێتەوه له تێرمەکه. هەروەها کورتەیهک له ئامانجی هەر یەک له بابەتەکان و بەروار و کاتی وانەکه دەنوسێت.
	19. تاقیکردنەوهکان
	1. دارشتن: لەم جۆره تاقیکردنەوهیه پرسیارەکان زۆرەیهی به وشەیهی وهک روون بکەوه چۆن...؟ هۆکارەکان چی بوون...؟ بۆچی...؟ چۆن...؟ دەستپێدەکات. لەگەڵ وهلامی نموونەییان نموونه دەبیت دەستبەر بکریت
	2. راست و چهوت: لەم جۆره تاقیکردنەوهیه رستهیهکی کورت دەر بارهی بابەتیک دەستبەر دەرکریت و پاشان قوتابی به راست یان چهوت دادەنێت. نموونه دەبیت دەستبەر بکریت.
	3. بژاردە ی زۆر: لەم جۆره تاقیکردنەوهیه ژمارهیهک دەستەواژه دەستبەر دەرکریت له ژیر رستهیهک و پاشان قوتابیان دەستەواژه ی راست هەڵدەبژیریت. نموونه دەبیت دەستبەر بکریت.
	20. تێبینی تر
	21. پێداچوونەوهی هاوئەل
	ئەم کۆرسبووکە دەبیت له لایەن هاوئەلێکی ئەکادیمیەوه سەر بکریت و ناوهرۆکی بابەتەکانی کۆرسەکه پەسەند بکات و جەند ووشەیهک بنوسێت لەسەر شیاوی ناوهرۆکی کۆرسەکه و واژووی لەسەر بکات. هاوئەل ئەو کەسهیه که زانیاری هەبیت لەسەر کۆرسەکه و دەبیت پلە ی زانستی له مامۆستا که مەر ئەبیت.

